

Newsletter Nr 3 Sierpień 2009

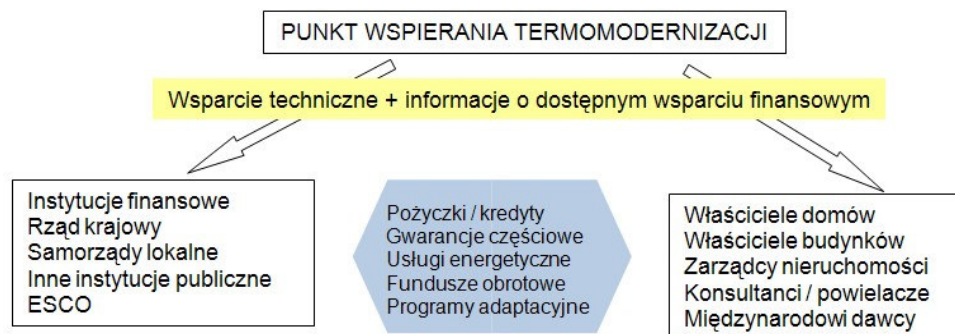
Spis treści

Konferencja w Gdańsku, 8 lipca 2009

Regiony europejskie na rzecz efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii

W dniu 8 lipca 2009 roku, w Sali Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku, odbyła się konferencja „Instrumenty wsparcia polityki zrównoważonego rozwoju”. Głównym jej celem było zaprezentowanie możliwości kreowania zrównoważonego rozwoju dzięki dostępnym narzędziom z zakresu polityki energetycznej i finansowej Unii Europejskiej, państwa i województwa. W konferencji wzięli udział przedstawiciele Komisji Europejskiej, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, Banku Ochrony Środowiska, a także partnerzy projektu ClearSupport realizowanego w ramach Programu Inteligentna Energia dla Europy: z Danii, Grecji, Litwy, Łotwy, Czech, Słowenii oraz Polski. Wydarzenie zgromadziło łącznie ponad 100 uczestników. Zadaniem projektu jest wypracowanie modelowych jednostek doradczych inicjujących i wspierających inwestycje termomodernizacji budynków oraz odnawialnych źródeł energii, z wykorzystaniem dostępnych najnowszych technologii i innowacyjnych instrumentów finansowych.

Schemat ideowy takiej jednostki przedstawia rysunek poniżej.

Konferencji patronował Marszałek Województwa Pomorskiego Jan Kozłowski, który na wstępie podkreślił, że Województwo Pomorskie znajduje się w ścisłej czołówce regionów realizujących ideę zrównoważonego rozwoju, będąc w kraju jedynym regionem, który może pochwalić się założeniami do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe we wszystkich jednostkach samorządu lokalnego. Województwo posiada też odpowiednie warunki do osiągnięcia celów nakreślonych przez politykę energetyczną Unii zwiększenia udziału OZE w bilansie energetycznym regionu, ograniczenia emisji dwutlenku węgla oraz poprawy efektywności energetycznej. W styczniu 2009 roku województwo dołączyło do międzynarodowego grona regionów wyrażających poparcie dla tego typu działań podpisując deklarację „Regiony europejskie na rzecz efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii”.

W październiku zostanie otwarty regionalny nabór wniosków dla inwestycji w rozwój energetyki opartej na zasobach odnawialnych oraz infrastrukturę energetyczną i poszanowanie energii. W ramach tych działań przewidziano odpowiednio 12,39 i 18,59 mln zł. Niemniej istotne jest, aby poszukiwać również innych (poza funduszami bezpośrednich europejskich dotacji) możliwości finansowego wspierania inwestycji.

Przedstawiciel Dyrekcji Generalnej ds. Energii i Transportu Komisji Europejskiej, pan Krzysztof Gierulski zwrócił uwagę na mechanizmy wykreowane przez Komisję, które wspierają dążenia Krajów Członkowskich do wypełnienia celów pakietu klimatycznego 20-20-20. Są to:

1. Kampania Europa Zrównoważona Energetycznie (www.sustenergy.org)
2. Sieć ManagEnergy (www.managenergy.net)
3. Program Inteligentna Energia dla Europy (Inicjatywa BUILD-UP (www.buildup.eu))
4. Program Concerted Action dotyczący efektywności energetycznej (www.esd-ca.eu)
5. Fundusze Strukturalne na lata 2007-2013 (10,7 mld Euro na inwestycje w OZE i poprawę efektywności energetycznej)
6. Współpraca z bankami: EIB, EBRD oraz EB
7. Projekty w ramach 7 Programu Ramowego oraz inicjatywa pod nawą Konwent Burmistrzów i ELENA (www.eumayors.eu).

Konwent Burmistrzów jest młodą inicjatywą Komisji Europejskiej, która szybko staje się popularna w Unii. Przystępujące do Konwentu lokalne społeczności wyrażają wolę osiągnięcia celów wykraczających poza obecnie wyznaczone 20-20-20. Do tej pory udział w Konwencie zgłosiło ponad 550 miast i innych jednostek samorządu terytorialnego. Najaktywniejsza okazała się Hiszpania, która może poszczycić się 199 zaangażowanymi w ideę miastami. W Polsce inicjatywa ta nie jest jeszcze powszechna – swój udział zadeklarowały Niepołomice, Warszawa, Bielsko-Biała oraz Łubianka.

Przystępujące do inicjatywy miasta przygotowują informacje o obecnym poziomie emisji, który będzie stanowił bazę odniesienia dla porównania jej poziomów po upływie określonego czasu, w ciągu roku od przystąpienia do Konwentu opracowują plan działania, zapewniają odpowiednie struktury do realizacji planu, przedstawiają w okresach dwuletnich wyniki działań, aktywnie uczestniczą w corocznej konferencji burmistrzów oraz dzielą się doświadczeniami z innymi jednostkami terytorialnymi, a także organizują Dni Energii oraz Dni Porozumienia Miast we współpracy z Komisją Europejską.

31 marca 2009 roku Komisja Europejska zdecydowała o wspieraniu pomocy technicznej w ramach programu Inteligentnej Energii dla Europy, który po raz pierwszy, będzie współfinansował działania towarzyszące tworzeniu przez miasta projektów inwestycji w zrównoważonym budownictwie i transporcie. Na te działania przedinwestycyjne przewidziano 15 mln Euro. Wsparcie nosi akronim ELENA – European Local Energy Assistance i powinno być dostępne pod koniec bieżącego roku. Instytucją współzarządzającą będzie Europejski Bank Inwestycyjny. Na dobrze przygotowane przedsięwzięcia miasta będą ubiegać się o pozyskanie dużych pożyczek na ich realizację. Projekty, które mogą oczekiwać na wsparcie dotyczą renowacji zarówno budynków użyteczności publicznej jak i prywatnych, oświetlenia ulic, wykorzystania odnawialnych zasobów energii, budowy zdecentralizowanych systemów wytwarzania energii elektrycznej i ciepła/chłodu, a także inwestycji na rzecz zrównoważonego transportu i zwiększenia udziału odnawialnych zasobów energii w paliwach oraz szerszego wykorzystania pojazdów z napędem elektrycznym. Przynależność do Konwentu Burmistrzów zapewne nie będzie warunkiem koniecznym do uzyskania pomocy, ale nie wykluczone, że dobrze widzianym.

Z kolei przedstawiciel Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Konkurencyjności i Innowacji - pan Vasco Janerio zwrócił uwagę na inne instrumenty zarządzania środkami finansowania inwestycji, takie jak JESSICA/JASPERS i JEREMIE. Nowością natomiast jest poprawka Rady i Parlamentu Europy (EFRR) do art.7 rozporządzenia nr 1080/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, przyjęta 6 maja 2009 roku, która zezwala nowym Krajom Członkowskim (należącym do Unii od 1 maja 2004 roku) na przeznaczenie do 4% budżetu ze środków EFRR na inwestycje w poprawę efektywności energetycznej oraz odnawialne źródła energii. Modyfikacji budżetu można dokonywać bez konieczności dokonywania zmian w Programach Operacyjnych.

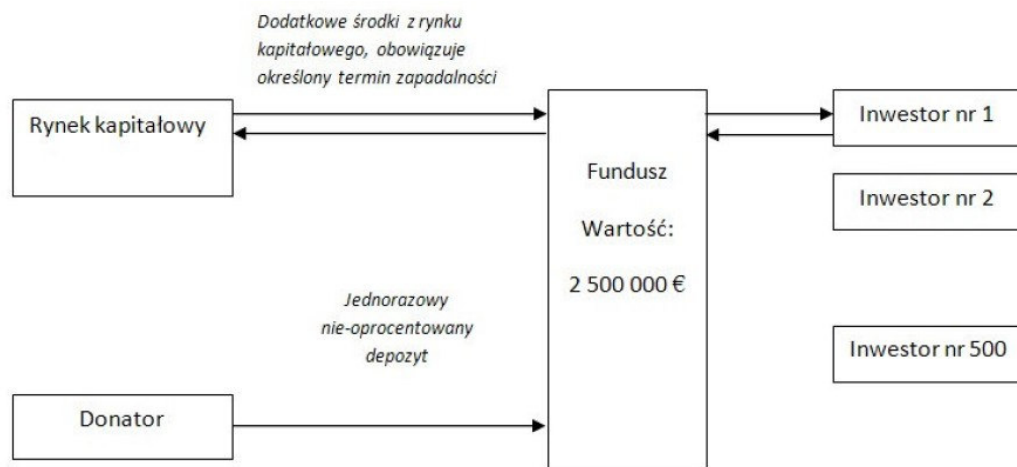
Program Inteligentna Energia dla Europy jest działaniem bezinwestycyjnym, skierowanym na usuwanie barier nie technicznych we wdrażaniu odnawialnych źródeł energii oraz poprawy efektywności energetycznej. W budżecie na lata 2007-2013 przewidziano 730 mln Euro. Raz w roku ogłaszany jest konkurs na najlepsze projekty. Obecnie ponad 2000 jednostek organizacyjnych realizuje ponad 400 projektów w 31 krajach. W projektach biorą udział konsorcja składające się z minimum partnerów, z trzech krajów. Średnia wartość projektu wynosi 1 mln Euro.

W dalszej części konferencji przedstawiono Strategię województwa pomorskiego w zakresie dotyczącym energetyki. Strategia jest obecnie aktualizowana i będzie poddana również prognozie oddziaływania na środowisko. W dokumencie uwzględnia się możliwości wykorzystania odnawialnych zasobów energii ze słońca, wiatru, odpadów rolniczych i drzewnych oraz zwiększenie sprawności wytwarzania energii elektrycznej i ciepła, zmniejszenie strat energii w przesyłce i dystrybucji oraz zmniejszenie zużycia energii przez odbiorców końcowych.

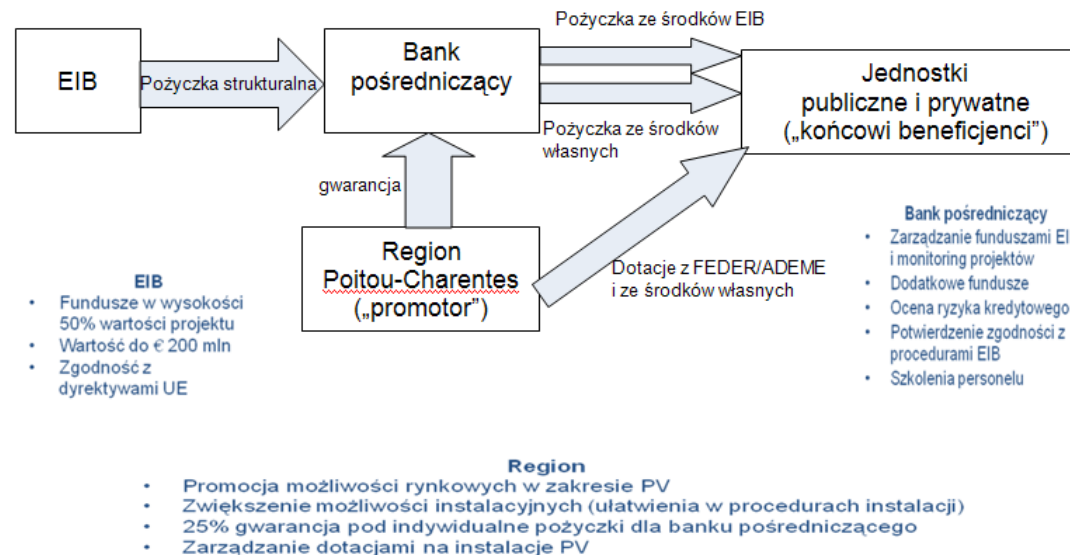

Ważnym elementem zrównoważonego planowania jest właściwa dbałość o ochronę środowiska. Wszelkie dokumenty o charakterze planistycznym, takie jak projekty koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategie rozwoju regionalnego, w tym dotyczące energetyki wyznaczające ramy dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymagają dokonania oceny oddziaływania na środowisko. Właściwie przeprowadzone procedury środowiskowe są warunkiem koniecznym do rozpoczęcia starań o dofinansowanie ze środków europejskich. Do najczęstszych błędów popełnianych przy wykonywaniu ocen środowiskowych jest brak tzw. screeningu - czyli procesu, w efekcie którego podejmowana jest decyzja, czy OOS jest wymagana przy danym projekcie, brak informacji lub komentarza, co do przeprowadzonej procedury konsultacji społecznych oraz ograniczone wariantowanie rozwiązań inwestycyjnych, zazwyczaj sprowadzające się do wariantu przewidzianego do realizacji i nie wykonywania inwestycji.

Kolejny blok tematyczny dotyczył możliwości finansowania inwestycji. Jednym z instrumentów finansowych jest tzw. Partnerstwo Publiczno-Prywatne, które daje możliwości wspierania dużej liczby projektów dzięki łącznemu zaangażowaniu środków pochodzących z dotacji i kredytów poprzez tworzenie funduszy obrotowych.

Bardzo aktywny jest Europejski Bank Inwestycyjny. W czasie konferencji zaprezentowano szereg wdrożeń w zakresie poszanowania energii i wykorzystania zasobów energii odnawialnej, w tym duży projekt, który został zrealizowany we Francji.

Z kolei Bank Ochrony Środowiska wspiera inwestycje w odnawialne źródła energii, we współpracy z Funduszami Ochrony Środowiska.

Przedmiotami uprawnionymi do zaciągania kredytów są:

- Spółki prawa handlowego
- Osoby fizyczne,
- w tym prowadzące działalność gospodarczą,
- Spółdzielnie i spółdzielnie mieszkaniowe
- Wspólnoty mieszkaniowe.

Zakres rzeczowy inwestycji dotyczy:

1. Modernizacji lub wymiany na bardziej efektywne ekologicznie i energetycznie systemy grzewczych w tym na niekonwencjonalne oraz układów technologicznych, przeznaczonych do ogrzewania pomieszczeń, podgrzewania wody oraz wytwarzania ciepła technologicznego dla istniejących obiektów o mocy do 300 kW.
2. Instalacji w nowo budowanych obiektach odnawialnych źródeł energii w postaci pomp ciepła i kolektorów słonecznych o mocy do 30 kW.

Warunki kredytowania:

maksymalna kwota – do 300 000 zł /do 60% kosztów zadania

maksymalny okres kredytowania – do 6 lat

oprocentowanie – 4,0% w skali roku, stałe

maksymalny okres karencji – 12 miesięcy.

Kredyty udzielane są na zadania, które mieszczą się w programach priorytetowych Funduszy. Udzielane są również Kredyty pomostowe, tj. do czasu wpływu środków z dotacji oraz Kredyty na uzupełnienie środków przeznaczonych na inwestycje realizowane ze wsparciem UE.

Ciekawą część konferencji stanowiło przedstawienie doświadczeń krajów partnerskich biorących udział w programie ClearSupport dotyczących procesu termomodernizacji. Dania jest niewątpliwie krajem wiodącym zarówno jak chodzi o już o osiągnięte już wyniki jak i dalsze cele dotyczące zmniejszenia zużycia energii w sektorze budownictwa. Służą temu mechanizmy finansowe oraz coraz ostrzejsze wymagania ochrony cieplnej budynków. Nowe normy w tym zakresie pozwolą na zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło aż o 25-30% w stosunku do roku 2006. Wiosną tego roku uruchomiono wsparcie dla właścicieli budynków mieszkalnych, którzy mogli ubiegać się o dopłaty w wysokości 40% kosztów termomodernizacji, lecz nie więcej niż 15 000 koron duńskich, wliczając w to kwotę 10 000 koron na materiały izolacyjne. Około 100 tysięcy właścicieli budynków uzyskało dofinansowanie, z czego 90 tys. zgłoszeń napłynęło drogą internetową tylko w dniu 19 czerwca! W Kopenhadze otwarto ostatnio Centrum Wiedzy o Oszczędzaniu Energii w Budynkach. Centrum ma charakter edukacyjno-informacyjny.

Budownictwo w Łotwie charakteryzuje się wskaźnikami podobnymi do budownictwa polskiego i wymaga termomodernizacji w znacznym zakresie. Wiąże się to ze znacznymi nakładami finansowymi i koniecznością zaciągania wysokich kredytów. W związku z tym nierzadko termomodernizacje przebiegają kilkufazowo i są rozłożone w czasie.

W Grecji, ze środków unijnych i krajowych, wspieranie są inwestycje w budynkach użyteczności publicznej, instalacje ogniw fotowoltaicznych w budynkach oraz modernizacji systemów klimatyzacji i wentylacji.

Dotowane są instalacje ogniw fotowoltaicznych o mocy do 10 kWhel, a energia elektryczna może być sprzedawana do sieci energetycznej po gwarantowanej cenie 55 eurocentów za 1 kWh, przez okres 25 lat, co uznawane jest przez inwestorów za bardzo korzystne warunki. Także tzw. „zielone inwestycje” w małych i średnich przedsiębiorstwach są obecnie wspierane dotacjami w wysokości do 50% ze środków unijnych zarządzanych przez Ministerstwo Rozwoju. Na wymianę instalacji klimatyzacji i wentylacji można pozyskać do 30% kosztów inwestycji. Szacuje się, że 100 000 instalacji zostanie zmodernizowanych dzięki tym środkom.

Czechy są przykładem kraju, w którym środki na termomodernizację pochodzące z różnych źródeł są łączone. Najczęściej działania na strukturze budynku: docieplenia ścian i dachów, wymiana okien są finansowane z funduszy strukturalnych (inwestycje o okresie zwrotu min 15 lat), a modernizacje systemów grzewczych z oszczędności ciepła (o okresie zwrotu inwestycji 3-6lat) realizowane są przez stronę trzecią, na podstawie umów o oszczędność ciepła. Programy Operacyjne ruszyły w Czechach wcześniej niż w Polsce. Do tej pory udzielono pomocy finansowej 570 projektom termomodernizacji budynków użyteczności publicznej na kwotę 240 mln Euro.

Budownictwo mieszkaniowe w Słowenii może pochwalić się wieloma przykładami zmodernizowanych budynków. Jednak osiągnięte zmniejszenie zapotrzebowania na energię okazało się niższe od planowanego – średnio o 20%. Przyczyn mogło być kilka: przeszacowanie planowanych oszczędności energii, inne niż zakładano zachowania mieszkańców, którzy w rzeczywistości nie przykładali większej uwagi do oszczędzania energii lub też przyjęte do kalkulacji zbyt duże oszczędności wynikające z zamontowania wentylacji z odzyskiem ciepła. W Słowenii podobnie jak w Czechach coraz więcej inwestycji ma charakter przedsięwzięć w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

Zarówno przedstawiciele Komisji Europejskiej jak i lokalnych władz podkreślali znaczenie funkcjonowania w regionie zespołu doradców pomagających we wdrażaniu projektów efektywności energetycznej jako niezbędnego ogniwa w systemie działań na rzecz ograniczenia zużycia energii i ochrony klimatu. To przesłanie można uznać za motyw przewodni konferencji.

Prezentacje wygłoszone w czasie konferencji można pobrać na stronie Bałtyckiej Agencji Poszanowania Energii S.A.
(www.bape.com.pl, w dziale PREZENTACJE) :

<http://bape.top100.net.pl/Prezentacje/tabid/357/language/pl-PL/Default.aspx>

Zastrzeżenie prawne:

Wyłączna odpowiedzialność za treść niniejszego biuletynu leży po stronie jego autorów. Biuletyn nie odzwierciedla opinii Wspólnot Europejskich. Komisja Europejska nie jest odpowiedzialna za jakiegokolwiek wykorzystanie informacji w nim zawartych.

Wspierane ze środków programu

Intelligent Energy Europe

"Intelligent Energy - Europe" (IEE) jest programem Wspólnoty Europejskiej wspierającym działania o charakterze pozatechnicznym w dziedzinie energetyki, w szczególności efektywności energetycznej i źródeł energii odnawialnej.